МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ
XII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ПІДСУМКАМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 2024 РОКУ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

Запоріжжя 2025

УДК [330+336+338+351/354+658.8](043)
Т13

XII Всеукраїнська науково-технічна конференція здобувачів вищої освіти ТДАТУ. Факультет економіки та бізнесу: матеріали XII Всеукр. наук.- техн. конф., 1 - 9 травня 2025 р. - Запоріжжя: ТДАТУ, 2025. - 173 с.

У збірці представлено виклад тез доповідей і повідомлень, поданих на XII Всеукраїнську науково-технічну конференцію здобувачів вищої освіти Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного. Збірка призначена для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, фахівців, що працюють за зазначеними напрямами.

Секція 1. Маркетинг
Секція 2. Економіка і бізнес
Секція 3. Фінанси, облік та оподаткування
Секція 4. Менеджмент та публічне адміністрування

Тези доповідей та повідомлень подані в авторському варіанті.

Відповідальність за представлений матеріал несуть автори та їх наукові керівники.

Матеріали для завантаження розміщені за наступними посиланнями:

http://elar.tsatu.edu.ua/?locale=uk
Електронний Інституційний репозитарій Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

http://www.tsatu.edu.ua/nauka/n/rada-molodyh-vchenyh-ta-studentiv/
Сторінка Ради молодих учених та здобувачів вищої освіти ТДАТУ

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент Валентина Демко

Робоча група:
Секція 1. Кукіна Н. В., к.е.н., доцент, в.о. зав.кафедрою маркетингу ТДАТУ
Секція 2. Болтянська Л. О., к.е.н., доцент, зав.кафедрою економіки і бізнесу ТДАТУ
Секція 3. Яцух О. О., д.е.н., професор, зав.кафедрою фінансів, обліку та оподаткування ТДАТУ
Секція 4. Плотниченко С. Р., к.е.н., доцент, зав.кафедрою менеджменту та публічного адміністрування ТДАТУ

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2025

Більшість жінок - підприємиць реєстрували ФОП у сфері надання індивідуальних послуг - 89% від усіх нових бізнесів. Найпопулярнішими напрямами в цій категорії є перукарні та салони краси (94%), а також діяльність, пов'язана з фізичним комфортом, зокрема масажні салони, солярії, СПА та лазні. Серед інших поширених сфер жіночого підприємництва - виробництво одягу (85%), освіта (82,3%) та надання соціальної допомоги (81,5%). Зросла не лише кількість жінок серед ФОП, а й частка жінок-директорів новостворених компаній, яка досягла 34%. У жовтні цей показник сягнув рекордних 38,8%.

Протягом 2024 року припинили діяльність понад 210 тисяч ФОПів, це рекордний показник за останні 5 років. Приріст закриття відносно попереднього року склав понад 32 %. Наряду з цим відбувається скорочення реєстрації нових ФОПів на 5 %. Понад третина новостворених підприємств закриваються вже в перший рік роботи. Найближчим часом завершити свій бізнес планують 27% опитаних підприємців (8621 особа). Основною причиною закриття бізнесу для 62% підприємців стало підвищення податків. Ще 19% змушені припинити роботу через фінансові труднощі та інші проблеми у бізнесі [3].

Список використаних джерел

1. 840 підприємств в Україні переїхали через війну у безпечні регіони Опендатабот. Аналітика. URL:https://opendatabot.ua/analytics/relocation-in-war (дата звернення 01.05.2025).

2. Жіноче підприємництво: 61 % нових ФОПів відкрили жінки цьогоріч . URL:https://opendatabot.ua/analytics/women-enterpreneurs-2024 (дата звернення 01.05.2025).

3. 27% опитаних фопів планують закритися найближчим часом. Опендатабот. Аналітика. Режим доступу: https://opendatabot.ua/analytics/fops-pool-result (дата звернення 01.05.2025).

Науковий керівник*: Тебенко В. М., к.е.н., доцент кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного*

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ

Ціль сталого розвитку № 8 Гідна праця та економічне зростання

Телюпа О. А. telupaelena5@gmail.com
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Туристичний бізнес являє собою важливий сектор національної економіки, який, вирізняючись відносно нижчою потребою в капітальних інвестиціях порівняно з іншими галузями, демонструє значну прибутковість. Він насамперед функціонує як сфера зайнятості, де відбувається створення, просування та споживання туристичних послуг, забезпечуючи всебічне обслуговування подорожуючих осіб під час їхніх мандрівок.

Туризм є однією з найбільш перспективних галузей економіки, чий розвиток здатний зробити суттєвий внесок у піднесення національного господарства. Це передбачає створення нових робочих місць для населення, збільшення надходжень до державного бюджету за рахунок сплати податків та залучення іноземних відвідувачів, що безсумнівно позитивно позначиться на загальному економічному стані країни.

Аналізуючи чинники, що обумовлюють поточний стан та подальший розвиток туризму, науковці здійснюють їхню класифікацію, виходячи з масштабів туристичного ринку. Відповідно до цієї класифікації, виокремлюються три основні рівні їхнього впливу: глобальний рівень, що охоплює фактори, які діють у міжнародному або світовому масштабі; національний рівень, що включає фактори, вплив яких проявляється на рівні окремої держави; та регіональний рівень, що охоплює фактори, які визначають стан і розвиток туристичних ресурсів у межах конкретного географічного регіону.

Ключовими питаннями у контексті розвитку туристичного бізнесу є глибоке

дослідження різноманітних факторів, що мають вплив на стан туристичної галузі як у масштабах країни, так і в її окремих регіонах. У науковій літературі ці фактори традиційно поділяються на дві великі групи, а саме зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні), кожна з яких має свої специфічні прояви у процесі ведення туристичного бізнесу.

Зовнішні фактори здійснюють свій вплив на сферу туризму насамперед через динаміку демографічних і соціальних змін у суспільстві, а також через панівні фінансово-економічні умови.

Внутрішні фактори, натомість, є тими чинниками, що безпосередньо впливають на саму сферу туризму, і серед них особливе значення для розвитку галузі мають матеріально-технічні фактори. До головних з них належать ті, що пов'язані з рівнем розвитку засобів розміщення туристів, транспортної інфраструктури, підприємств громадського харчування, рекреаційної сфери та сфери торгівлі.

Взаємодія внутрішніх і зовнішніх чинників у сукупності визначає поточну кон'юнктуру туристичного ринку, створюючи певні умови для ведення бізнесу в цій галузі, а також суттєво впливає на процеси формування попиту та пропозиції, які є основою для ефективного функціонування національної індустрії туризму та розробки відповідного туристичного продукту. Сам процес становлення національного туристичного бізнесу є результатом складної взаємодії організаційно-економічних процесів, які безпосередньо формують попит і пропозицію на існуючому ринку туристичних послуг.

Проведена класифікація факторів, що мають значний вплив на розвиток туристичної галузі, надає можливість глибше зрозуміти, яким чином різноманітні чинники формують загальні умови для ефективного функціонування та подальшого зростання цієї важливої сфери економіки. В сучасних умовах розвитку України особливої ваги набуває необхідність всебічного врахування всіх ключових аспектів, особливо тих, що безпосередньо пов’язані з актуальними викликами війни та процесом майбутнього післявоєнного відновлення країни.

Окрім того, чинники, що зумовлюють прогрес туристичної сфери, можуть бути систематизовані за такими категоріями:

1. Економічні аспекти:

- Рівень економічного розвитку держави – визначає купівельну спроможність громадян та наявність можливостей для інвестування в туристичний сектор.
- Цінова політика на туристичні послуги – обумовлює ступінь доступності подорожей для різних соціальних і економічних груп туристів.
- Стан інфраструктурного забезпечення – включає наявність та якість транспортних комунікацій, готельних комплексів, закладів харчування та об’єктів для проведення дозвілля.
- Привабливість для інвесторів – залежить від державних заохочень, зокрема від запровадження податкових пільг для суб’єктів туристичного бізнесу.

2. Соціально-культурні аспекти:

- Загальний рівень освіти населення – впливає на професійну компетентність кадрів, задіяних у туристичній галузі.
- Унікальні культурні та історичні надбання – самобутні традиції, історичні пам’ятки та культурні події виступають потужними магнітами для залучення туристів.
- Загальний рівень суспільної безпеки – туристи схильні обирати для своїх подорожей країни та регіони зі стабільною та безпечною обстановкою.

3. Політичні аспекти:

- Державна політика у сфері туризму – наявність цілеспрямованих програм підтримки, фінансового забезпечення та стратегічних планів розвитку галузі.
- Характер міжнародних відносин – ступінь туристичного потоку безпосередньо залежить від відкритості державних кордонів та спрощення візових процедур.
- Вплив воєнних та післявоєнних реалій – необхідність відновлення туристичної інфраструктури після руйнувань та залучення іноземних туристів до безпечних регіонів країни.

4. Природно-географічні аспекти:

- Кліматичні умови та наявність природних ресурсів – такі як морські узбережжя, гірські масиви, лісові зони, визначають сезонність туристичних потоків та основні види туризму.
- Стан екологічного середовища – рівень чистоти довкілля та збереження природних територій є ключовими факторами для розвитку екологічного туризму.

5. Технологічні аспекти:

- Рівень цифрової трансформації – впровадження сучасних технологій у процеси бронювання послуг, розробка мобільних застосунків для туристів та навігаційних систем.
- Розвиток транспортних технологій – швидкість та зручність транспортного сполучення, наприклад, наявність розвиненої мережі авіарейсів.

6. Психологічні та демографічні аспекти:

- Зміни у вподобаннях та мотиваціях туристів – зростання популярності активного відпочинку, екологічного та гастрономічного туризму тощо.
- Характеристики демографічної ситуації – залежність туристичних потоків від вікових та соціальних особливостей населення (наприклад, подорожі молоді або осіб літнього віку).

7. Глобальні аспекти:

- Вплив процесів глобалізації – через інтеграцію у міжнародний туристичний ринок та використання можливостей міжнародної співпраці.
- Вплив пандемій та економічних криз – обмеження, спричинені епідеміями або загальними економічними спадами (зокрема, пандемією COVID-19).
- Рівень конкуренції на міжнародному туристичному ринку – боротьба між різними країнами та регіонами за залучення туристичних потоків.
- Наслідки військових дій та їхній вплив на міжнародний туризм.

Для забезпечення ефективного розвитку туристичної галузі вкрай необхідно враховувати складну взаємодію всіх вищезазначених факторів. Особливу увагу слід приділяти процесам післявоєнного відновлення, активізації інвестицій у розвиток інфраструктури, створенню сприятливих умов для розвитку внутрішнього туризму та підвищенню міжнародного іміджу України як привабливої туристичної дестинації.

Підсумовуючи вищесказане, слід зазначити, що динаміка розвитку туристичного бізнесу в Україні визначається впливом численних факторів, і їхня систематизація та детальна класифікація дозволять визначити нові стратегічні напрямки для відновлення та подальшого зростання галузі з урахуванням сучасних викликів, зокрема тих, що є наслідком війни. Для забезпечення сталого розвитку туристичної сфери необхідно впровадити наступні ключові організаційні заходи:

1. Відновлення та модернізація існуючої інфраструктури з метою забезпечення комплексного обслуговування туристичних потоків, включаючи відновлення пошкоджених об’єктів та створення нових сучасних туристичних локацій.

2. Організація та проведення спеціалізованих тренінгів та семінарів для представників туристичного бізнесу та всіх зацікавлених сторін з метою підвищення кваліфікації фахівців та їхньої адаптації до нових реалій ринку.

3. Активне впровадження інноваційних технологій, зокрема створення єдиної централізованої комп’ютерної системи для бронювання місць розміщення та розробка актуалізованої бази даних про туристичні послуги, яка була б доступною як для внутрішніх, так і для міжнародних туристів.

4. Розробка та послідовна реалізація ефективної державної політики у сфері туризму, яка б сприяла швидкому відновленню галузі, залученню необхідних інвестицій та всебічній підтримці підприємницької діяльності, зокрема через запровадження податкових стимулів та цільових програм фінансування.

Реалізація зазначених заходів матиме вирішальне значення для відновлення туристичної галузі України, підвищення її конкурентоздатності навіть в умовах складної сучасності та сприятиме загальному економічному зростанню країни.

На жаль, поточна нестабільна політична ситуація та розгортання повномасштабних

воєнних дій на території України призвели до значної втрати позицій на міжнародному туристичному ринку. Першочерговою та найбільш гострою проблемою для розвитку внутрішнього туризму залишається питання безпеки цивільного населення, оскільки в умовах триваючої війни практично неможливо спрогнозувати та чітко визначити повністю безпечні для відвідування території.

Список використаних джерел

1. Гайдук А.Б. Фактори формування та розвитку туристичної системи в ринкових умовах. Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua.8080/bitstream/ntb/9710/1/30.pdf (дата звернення 08.05.2025).

2. Гурська І. С., Герасимів Г. М. Фактори розвитку туристичного бізнесу в умовах ринку. *Агросвіт.* 2019. № 20. С. 88–92.

3. Демко В. С., Свиноус І. В. Макроекономічний аналіз туристичного потенціалу України в міжнародному співробітництві. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2023. № 3(49). С. 40-51.

4. Тебенко В. М., Завадських Г. М., Лисак О. І. Інноваційні складові відновлення сфери туризму. *Бізнес-навігатор.* 2022. № 3(70). С. 70-75.

Науковий керівник: *Болтянська Л. О., доцент кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного*

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ

Ціль сталого розвитку №11: Сталий розвиток міст та спільнот

Чудіна О. В. ainofainokarpaty@gmail.com
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Одним із перспективних напрямків розвитку ринку туристичних послуг є такий вид професійного туризму, як гастрономічний туризм. Основною ознакою гастрономічного туризму науковці вважають дегустацію специфічних страв. Це, зазвичай, національні або місцеві страви чи продукти. Розвиток цього напрямку є важливим аспектом туристичної діяльності, оскільки він пов'язаний з появою нових ринкових сегментів, туристичних напрямків та залученням нових ресурсів у цю галузь. До програми будь-якого гастрономічного туру, як правило, входить дегустація різних страв місцевої кухні, а також окремих інгредієнтів, які більше ніде не зустрічаються та мають особливий смак.

Глибоке вивчення основних світових тенденцій розвитку гастрономічного туризму дасть змогу використати їх для відродження та розбудови вітчизняного туристичного ринку. В перспективі це сприятиме покращенню туристичного іміджу України та зростанню туристичних потоків. Конкурентною перевагою українського гастрономічного туризму для іноземців є доступна ціна на продукти харчування, солодощі, алкогольні напої, крафтові продукти, що забезпечить притоки туристів і зростання доходів туристичної сфери нашої країни. Багато іноземних науковців постійно розширюють гастрономічні уподобання туристів, аналізують, впроваджують нові технології, описують рецептуру. Це, перш за все, підвищує атракцію країни, зосереджує увагу на уподобаннях самого туриста, який потім рекламує ту чи іншу страву по всьому світу у своїх відгуках [1].

На основі досліджень Traveler Segments, проведеного у серпні 2023 року, думки американських мандрівників про роль їжі в подорожах визначено, що 52% із них називають себе «гурманами», які, при плануванні подорожей віддають перевагу їжі, ресторанам і кухні та більше половини (55%) мандрівників-гурманів оцінюють їжу та кухню як «дуже або критично важливі» для прийняття рішення про те, куди поїхати (порівняно з 16% мандрівників, які не є гурманами). Серед опитаних мандрівників-гурманів майже половина (45%) проводить детальне вивчення закладів та культури харчування країни, визначеної для